

29. May. 1846

FAKTA

Dato:

29. May. 1846

Sidetæl:

Dagbog G, side 37-43

Dagbogens placering:

Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.
KKS19998

Generelle kommentarer:

Notatet og brevklassen må utvivlsomt være skrevet 29. maj 1846, og Lundbyes indledende spørgsmålstejn ved datoen udtrykker formodentlig blot hans tvivl, hvorvidt hans svarskrivelse bør dateres selve den dag, han modtog brev fra Kunstakademiet.

Trykt udgave:

Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846, Statens Museum for Kunst 1976, s. 219-223; Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 435-437

TRANSSKRIFTION

27 eller 29 May? Florenz.

til det kongelige Academi for de skønne Kunster i Kjøbenhavn. –

Det Kongl Acadmis ærede Skrivelse af 16 April 46 har først truffet mig her 27 May efter at jeg, ved Directurens, Hr Etatsraad Kocks Godhed, ved Hr Justitsraad Møller var underrettet¹ tidligere om sammes Indhold, hvoraf jeg vover at drage den Slutning: at mit tidligere hjemsendte Billed² maa have vundet de Kngl Acadmis Bifald. Ønskende at det samme maatte vorde et lille Billed til Deel, som jeg her under et Ophold af to Maaneder har udført, fremsender jeg det hermed, kun med det Tilføiende: at uagtet jeg har savnet Assistance dertil af de nødvendige Studier, hvad vistnok maa føles •38• saa er det dog maaske malet med endnu større Kjærlighed end det romerske, som det ogsaa var en Trang til atter at male, der fremkaldte det imod den Plan jeg alt tidligere har meddeelt som den, jeg havde [overstreget: fattet] lagt for min Reise. Foruden dette Billed tager jeg mig tillige den Frihed at sende to Skizzebøger, hvis Indhold kunne vidne, at jeg har ladet det være mig magtpaaliggende under mit Ophold i Italien at betragte baade Folkelivet og Kunstsagerne ret nøie, og troer deraf at have lært Meget som vil virke gavnligt paa min senere Virksomhed. Det var dog kun de Sager herfra Florenz, jeg fandt Lejlighed til at tegne efter Originalerne; det Øvrige er næsten Alt Ting jeg ved gjentagen Betragtning har indpræntet mig, saa jeg kunde gjøre disse smaae Mindeblade efter Hukommelse. Større Tegninger og Studier ere alt afsendte directe til Kjøbenhavn fra Rom. – Jeg fandt Florenz rigere paa Kunstværker, navnlig Malerier, end jeg havde forestillet mig, og det •39• har saaledes været mig en stor og lærerig Nydelse alvorligt at gennemgaa og betragte de tre store rige Samlinger, her findes, foruden de høist interessante Mindesmærker, som Kirkerne og Klostrene gjemme, saavel af Architectur, som Sculptur og Maleri. Jeg troer, det er mere, end en personlig Interesse hos mig selv for de tidligste Blomster i den mærkelige Udvikling, som Toscana var Skueplads for, der har gjort mig [Opholdet i] Florenz saa kjært – jeg troer, at i disse første Skud, mens Kunstnerne endnu kæmpe med tekniske Vanskeligheder, Kjendskab til det menneskelige Legem og alle øvrige Gjenstande de behøve, da viser der sig netop saameget Lærerigt ogsaa for Kunstnere af andre Fag, at det fortjener den største Opmærksomhed; og jeg vil som Dyremaler tilføie: at jeg har havt stor Glæde af at see den sunde, rigtige Opfatning af Dyr, tit i de vanskeligste Stillinger i de gamle Florentineres Fremstillinger ved Siden af Mangler og Ubehjælpssomhed. – Og saaledes, langt fra at betragte mig som færdig med, hvad der var næsten uoverkommeligt for •40• Kunstner, der selv maa producere, troer jeg dog at have i 10 paa 11te Maaned i Italien modtaget saa dybe Indtryk, at de ville vare og holde dem for en stor Deel friske for min Levetid – og jeg forlader da Florenz om en Ugestid for at gaae over Mailand, ned ad Rhinen til Belgien og Holland,

der vil byde mig uendelig Meget, ogsaa i mit specielle Fag.
Inderlig længselsfuld efter at vide, hvorledes det Kngl. Acadmi maatte være
tilfreds med mit lille Billed, slutter jeg disse Linier.

allerunderdanigst

ITL. [monogram]

samme Dags Aften.

Jeg gik hen i San Lorenzo og glædede mig over den simple og dog saa
stolte Plet paa Gulvet:

her hviler efter Folkets Bestemmelse

Cosmus Medicis, [overstreget: Folkets] |Fædrelandets| Fader
|pater patriae.|

Senere hen i Santa Maria Novella, hvor jeg længe dvælede i Kapellet bag
Høialte- •41• ret, der sad jeg i en af Munkestolene og drømte: hvorlunde
han³, den Vældige, der kaldte Maria Novella "sin Brud" her havde dvælet
mangen Gang i Betragtning af sin herlige Lærers Værker.

Disse mageløse Frescer er vanskelige at see, da de pragtfulde
Glasmalerier paa Vinduerne tage en Deel af Lyset, og de desuden er for en
Deel meget høit Oppe. Dog de 4 nederste nyder man ret godt og de ere
forbausende ved deres Sandhed, Ro og Naturlighed. Af Fremstillingerne
kunde jeg kun slutte mig til [overstreget: Johannes d. Døbers] |Maries|
Fødsel |paa den anden Side høiere| – og derover Trolovelsen. Ligeoverfor
det første paa den modsatte Væg med Lys fra venstre Besøgelsen, og det
er mig næsten det kjæreste, det mageløse Udtryk! |senere har jeg faaet
Betydningen af alle Fremstillinger og seet dem ret godt. |

Forøvrigt indeholde alle de Øvrige saa overordentlig meget Smukt, de
allerdeiligste Hoveder, prægtige Drapperier, interessante Costumer o s v
o s v. Jeg var ogsaa nede i Klostergangen, hvor der findes to Billeder •42•
hver med en Deel Helgene af Giotto, og det ene ved Trappen med 3
Figurer fandt jeg især deilig. Desuden en stor Mængde Frescer graat i
graat |ikke alle af Paolo Ucello| med Anvendelse af Guld hist og her af
Paolo Ucello, men han var mig dog for fremmed, ham kan jeg ikke
saaledes nyde; som jeg ogsaa vil tilstaae at jeg har ikke forstaaet at drage
meget ud af de 3 store Vægge i Capella dei Spagnoli, malte af Cimabue
|(?), Taddeo Gaddi og Simone Memmi; dog mest af den Sidste, som er en
Samling af hellige Mænd, hver sondret for sig med Thomas Aquinas
[overstreget: (jeg veed ikke om Navnet er rigtigt)] |tre Kjættene ved hans
Fødder| i Midten. Her findes da ogsaa |i Kirken| den berømte store
Madonna af Cimabue, som til sin Tid gjorde en saadan Lykke, at den
førtes i Procession fra hans Værksted til den Plads, den endnu indtager.
Jeg holder mere af Giottos store Cruci- •43• fix over Hovedindgangen. I
dag besøgte jeg ikke mine tre kjære smaae Fiesoler; men kommer
maaskee til dem med en Tegnebog i Lommen en af Dagene.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

¹ Lundbye må have fået brev fra landskabsmaleren J.P. Møller (1783-1854) og Kunstakademiets direktør, Jørgen Hansen Koch (1787-1860), hvilket var nået frem inden den officielle skrivelse fra Kunstakademiet.

² Antagelig En Drift Okser i den romerske Campagne, Statens Museum for Kunst, KMS510 (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 202).

³ Michelangelo Buonarroti (1475-1564).

memicerende, saa dertilige, at de to, ij har tegnet
i hans Madonnas Krøning ere det Intet, og
de dertilige smaar i Santa Maria Novella's ike
partlige Fivaleer. Det er et underligt Menneske,
og har nogen giuet Afglandsen af Salighedens,
saa er det navn. Paa denne findes ind giind
paa dig 4 store Kaldene: San Pietro, D'abereu
og 2 andre. —

27 eller 29 Maj ? Florenz.

At det Kongelige Academi for de skjønnere
Kunster i Njörbenhavn. —

Det Kongl Academi sendt Ariadon af 16 April 46
har først truffet mig her 27 Maj efter at ij, ved
Directorens, eller Etatsraad Kachs Gudskeid, ved Kls
Justitsraad Malls var indvordt tidlige om
sammes Indhold, hvoraf ij varer at drage den
Skatning: at mit tidligere hjem sendt Billed maas
haas sendt de Kongl Academi's Billed. Ønskende at
det samme maatte vende et lille Billed til Seel,
som ij her under et Ophold af to Maanedee har
i 2 feet, som sender ij det hermed, som med det
Tilføiende: at maast ij har søvnt Assistance der
til af de nødvendige Studier, Naad vist nok mee fales

saa er det sig maaskee meget med end en større
Kjærlighed end det romerske, som det ogsaa var
en Trang til atter at male, der frem kaldte det
smaa som Plav sig alt tidligere har med deelt
som du; sig haand. fattet lagt for min Pise.
Først den samme Billed Sager sig mig tillige
den Frihed at sende to Skizzebogen, Min Ind
holdt Minne i dine, at sig har ladet det være
mig maag paeliggende under mit Ophold
i Stolien at betragte her de Faldelinet og
Kunstværkerne net maie, og traer dem at
have lidt Meget som vil virke gavnligt paa
min uene N. Skomhed. Det var sig Min de
Lager herfra Florenz sig fandt Leilighed til
at tegne efter Originalerne; det Derige er
meesten alt Ting sig ved gjentagen Betragt
ning har indpræstet mig, saa sig Minde gjore
Pise maaske Minde blades efter klukkemaler.
Større Tegninger og Studier ere alt afsendte
direkte til Kjøbenhavn fra Rom. — Jeg fandt
Florenz rigere paa Kunst værker, naentlig
Malerier, end sig haand. forestillet mig, og det

Her saaledes været mig en stor og lærerig Nødske
alvorligt at gennemgaa og betragte de tre store
rige Samlinger, her findes, foruden de mest
interessante Mindesmærker, som Kirkene
og Klæstuenes gjenome, saavel af Architectur, som
Sculptur og Maleri. Og traer, det er mere, end
en personlig Interesse har mig selv for de tidlige
de Bygninger i den mærkelige Udvikling, som
Foscana var Skueplads for, der har gjort mig
Florenz ^{Opholdet i} saa kjært - og traer, at i sine første
Ånd, men Kunstnerne end min Kamp med
tekniske Vanskeligheder, Kjendskab til det
menneskelige Legeme og alle øvrige Gjenstande der
betruer, der vider sig sig netop saameget Lære
rigt og saa for Kunstnere af andre Fag, at det
fortjener den største Opmærksomhed; og jeg
vil som Dyasmaler tilføie: at jeg har haft
stor Gode af at see den runde, rigtige Opfat
ning af Dyg, til: de vandskejle Stillinge;
de gamle Florentineres Fremstillingen ved
Siden af Mangel og Uholjelssomhed. Og
saaledes, langt fra at betragte mig som feerdig
med, hvad der var næsten uoverkommeligt for

Kunstner, der ellers maa producere, træer jeg
sig at have i 10 paa 11te Maaned i Italien
maadtaget saa dygtige Indtryk, at de ville rone
og holde dem for en stor Deel friske for min
Læstid - og jeg forlader da Florenz om en
Måned for at gaae over Mailand, ned ad
Rhinen til Belgien og Holland, der vil byde
mig uendelig Ærgert, ogsaa i mit specielle
Fag.

Indvirkelig Leveglædesfuld efter at vide, hvor
ledes det Kongl. Academi maatte være tilfreds
med mit lille Billed, slutter jeg disse Linier.

allerunderdanigst

II.

samme Dags Aften.

Jeg gik hen i San Lorenzo og glædede
mig over den simple og dog saa stotte
Plat paa Gds Juleet:

her builer efter Falkets Bestemmelse
Cassini's Medicis, ^{Falkets} Faders. +
Senere hen i Santa Maria Novella, hvor
jeg længe dvalde i Kapellet hos Mariæ alter
+ pater patriae.

ret; der sad vi i en af Munkestolene og
sagte: hvor lunde han, den Veldige, der
 kaldte Maria Novella, sin Brud" her blev
de dødt mange Gang i Betragtning
af sin herlige Lærers Værker.

Disse magelige Frescer er ganske lige
at see, da de pragtfulde Glasmalerier
paa Vinduerne tage en Del af Lyset, og
de derinde er for en Del meget høit
oppe. De 4 nederste nager man ret
gode og de ere forhaandede ved deres Sæd
hed, No og Naturlighed. Af Fremstallen
gerne kunde vi kun slutte mig til

^{Maries} Johannes d. Dabers Fædel - og derover
Tralaveren. lig over for det første paa
sin midte Ueg med lig fra vesten
Berjeliere, og det er mig næsten det høje
reste, det magelige Udtryk!

Forsigtigt indskeldi alle de Perje see over
endest lig meget Smukt, de allerde Lygte
Kloeder, pragtfulde Drapperier, interessante
Lestærner osv osv. Ly her ogsaa med
i Klostergangen, hvor der findes to Billeder,

1. en her i en af Billeder
2. en her i alle Fremstallinger
3. et der med godt

høvert med en Del Malgøne af Grotto, og
 det ene ved Trappen med 3 Figurers panelt
 er især deilig. Desuden er der Mæng-
 s. Fresker graet: graet ^{ikke alle af Paolo Uccello.} med Anvendelse
 af Guld hiet og her af Paolo Uccello, men
 han var mig dog for fremmed, han
 kan vi ikke saaledes nyde; som vi gar
 vil tilstaa at vi har ikke forstaaet
 at draage meget ind af de 3 store Vægge
 i Capella dei Spagnoli, maatte af
 Cimabue^(?), Taddeo Gaddi og Simone
 Memmi; dog mest af den Sidste, som
 er en Sænkning af hellige Mænd, hver
 særnet for sig med Thomas Aquinas^{Sanctus Thomas Aquinas}
 (og med alle andre i sigt) i Midten
 skal findes den gamle den berømte store
 Madonna af Cimabue, som til sin
 Tid gjorde en saadan Lykke, at den
 førtes i Procession fra hans Uerke
 sted til sin Plads, den ender indteget.
 Vi kaldes mere af Grottes store Bræn-

fig saer klood indgangen. Jeg besøgte
si ikke mine tre kjære maas Fiesoles;
men kommer maaskee til dem med en
Tegning: dem mere en af Dagens.

Florenz 3 Junij 1846.

Det er idag, at ji skal forlade Sverige
smukke By, - aften kl. 16. Ji har tilbragt
den sidste T.D. siden mit lille Billede blev for-
siget med at repetere Kirker og Samlinger,
og maas blandt andet hede de gamle Kunst-
mere om Tilværelsen, om hvem ji her paa den
anden Side skrev, at de vare mig for besværlige.
Ji har ved gjentagne Betragtning fundet man-
ge herist elskværdige Træk hos dem og kan
gode forestaa: at saaledes maatte Fiesoles, Bot-
ticellis og Ghislandajos Forgyngere see ind.
Imorgen tidlig skal ji være i Pisa, hvor ji
insker at repetere Campo santo, Kirke og
Baptisterium saa ji selv ikke første Gang.
Ji end giue ji sidste Nøjet om mit Billeds Modta-
gelse i Aljern med! mi altsaa hjemad! -